Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 14. marca 2024*

„Predhodno odločanje – Člen 99 Poslovnika Sodišča – Odgovor, na katerega je mogoče jasno sklepati iz sodne prakse – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Pravo, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja – Uredba (ES) št. 593/2008 – Člen 6 – Potrošnik, ki zahteva izplačilo denarnega zneska, ki naj bi ga pridobil v spletni igralnici – Neizbira prava, ki se uporablja – Uporaba domnevno ugodnejšega prava namesto prava države običajnega prebivališča potrošnika“

V zadevi C-429/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju, Avstrija) z odločbo z dne 22. junija 2022, ki je na Sodišče prispela 28. junija 2022, v postopku

VK

proti

N1 Interactive ltd.,

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi F. Biltgen (poročevalec), predsednik senata, N. Wahl in J. Passer, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

* Jezik postopka: nemščina.

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6, v nadaljevanju: Uredba Rim I) v povezavi s členom 4 te uredbe.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med VK, avstrijskim državljanom, in N1 Interactive ltd., družbo s sedežem na Malti, v zvezi s pravom, ki se uporablja za pogodbo, sklenjeno med tema strankama.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodni izjavi 23 Uredbe Rim I je navedeno:

„V pogodbah, pri katerih velja ena pogodbena stranka za šibkejšo, bi morala biti ta šibkejša pogodbena stranka zaščitena s kolizijskimi pravili, ki so za varstvo njenih interesov ugodnejša od splošnih pravil.“

4 Člen 4 te uredbe, naslovljen „Pravo, ki se uporablja, če pogodbeni stranki ne izbereta prava“, določa:

„1. Če pogodbeni stranki nista izbrali prava v skladu s členom 3, se pravo, ki se uporablja za pogodbo, določi brez poseganja v člene 5 do 8, kakor sledi:

(a) za prodajno pogodbo o prodaji blaga se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče prodajalec;

(b) za pogodbo o opravljanju storitev se uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče izvajalec storitev;

[…]

(g) za prodajno pogodbo o prodaji blaga na dražbi se uporablja pravo države, v kateri poteka dražba, če je tak kraj mogoče določiti;

[…]

2. Če pogodba ni zajeta v odstavku 1 ali če bi lahko elemente pogodbe uvrstili v več kot eno točko od (a) do (h) iz odstavka 1, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri ima običajno prebivališče pogodbena stranka, ki je dolžna opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev.

3. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je pogodba očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 1 ali 2, se uporablja pravo te druge države.

4. Če prava, ki se uporablja, ni mogoče določiti v skladu z odstavkoma 1 ali 2, se za pogodbo uporablja pravo države, s katero je ta pogodba najtesneje povezana.“

5 Člen 6 te uredbe, naslovljen „Potrošniške pogodbe“, določa:

„1. Brez poseganja v člena 5 in 7 se za pogodbo, ki jo fizična oseba sklene za namen, ki ga ni mogoče obravnavati kot poslovno ali poklicno dejavnost te osebe (‚potrošnik‘), z drugo osebo, ki opravlja svojo poslovno ali poklicno dejavnost (‚podjetnik‘), uporablja pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, pod pogojem, da podjetnik:

(a) izvaja svoje poslovne ali poklicne dejavnosti v državi, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, ali

(b) na kakršen koli način usmerja take dejavnosti v to državo ali več držav, vključno s to državo,

in da pogodba spada v okvir takih dejavnosti.

2. Ne glede na odstavek 1 lahko pogodbeni stranki za pogodbo, ki izpolnjuje pogoje iz odstavka 1, izbereta pravo, ki naj se uporablja v skladu s členom 3. Vendar pa taka izbira potrošnika ne sme prikrajšati za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom, po pravu, ki bi se uporabljalo v skladu z odstavkom 1, če pogodbeni stranki ne bi izbrali drugega prava.

3. Če pogoji iz točk (a) ali (b) odstavka 1 niso izpolnjeni, se pravo, ki se uporablja za pogodbo med potrošnikom in podjetnikom, določi na podlagi členov 3 in 4.

[…]“

6 Člen 9 iste uredbe, naslovljen „Prevladujoče obvezne določbe“, določa:

„1. Prevladujoče obvezne določbe so določbe, katerih upoštevanje je po mnenju države bistvenega pomena za zaščito njenih javnih interesov, kot je na primer njena politična, socialna ali gospodarska ureditev, in sicer do take mere, da se te določbe uporabljajo za vse primere, ki sodijo na njihovo področje uporabe, ne glede na to, katero pravo se sicer uporablja za pogodbo na podlagi te uredbe.

2. Nobena določba te uredbe ne omejuje uporabe prevladujočih obveznih določb prava države sodišča, pred katerim poteka postopek.

3. Prevladujočim obveznim določbam prava države, v kateri morajo biti ali so bile izpolnjene obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe, se lahko prizna učinek, kolikor te prevladujoče obvezne določbe izpolnitev pogodbe opredeljujejo kot nezakonito. Pri odločitvi o učinkovanju teh določb se upošteva njihova narava in namen ter posledice njihove uporabe oziroma neuporabe.“

Avstrijsko pravo

7 Člen 1271 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (splošni civilni zakonik) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: AGBG), določa, da so stave, sklenjene v dobri veri, in druge dovoljene stave zavezujoče, če dogovorjeni dobitek ni le obljubljen, temveč je bil dejansko plačan ali položen. Izplačila dobitka ni mogoče zahtevati na sodišču.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 Družba N1 Interactive z Malte upravlja spletno igralnico in zagotavlja storitve v Avstriji prek domače spletne strani.

9 VK, ki trdi, da je v letu 2020 z igranjem v tej spletni igralnici zbral dobitke v skupni vrednosti 106.000 EUR, je pri Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju, Avstrija) vložil tožbo, s katero je od družbe N1 Interactive zahteval izplačilo tega zneska skupaj z zamudnimi obrestmi.

10 Tožena stranka v postopku v glavni stvari izpodbija utemeljenost te tožbe in poudarja, da je VK kršil splošne prodajne pogoje, ker je tretji osebi omogočil dostop do svojega uporabniškega računa.

11 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da stranki v postopku v glavni stvari nista določili prava, ki se uporablja za njuno pogodbo.

12 Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) je, potem ko je ugotovilo, da je VK potrošnik, s sodbo z dne 8. novembra 2021 navedeno tožbo zavrnilo. Ker stranki v postopku v glavni stvari nista določili prava, ki se uporablja za njuno pogodbo, je to sodišče štelo, da spor o glavni stvari spada na področje uporabe člena 6(1)(a) Uredbe Rim I, ki kot pravo, ki se uporablja, določa pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, v obravnavani zadevi torej avstrijsko pravo.

13 Vendar na podlagi avstrijskega prava, zlasti člena 1271 AGBG, izplačila dobitkov od iger na srečo ni mogoče zahtevati na sodišču. Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) meni, da ima sporna nacionalna določba celo značilnosti prevladujoče obvezne določbe v smislu člena 9 Uredbe Rim I.

14 VK je zoper to sodbo vložil pritožbo pri Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju, Avstrija), predložitvenem sodišču, ki se strinja z ugotovitvami sodišča prve stopnje glede tega, da je VK potrošnik, in glede uporabe člena 6(1) Uredbe Rim I, dvomi pa o tem, ali je treba člen 1271 AGBG opredeliti kot prevladujočo obvezno določbo. Poleg tega Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju) poudarja, da bi bila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ker malteško pravo ne vsebuje določbe, enakovredne temu členu, v manj neugodnem položaju, če bi se zanjo uporabljalo to pravo. Če pa tožeča stranka v postopku v glavni stvari ne bi bila potrošnik, bi se na podlagi člena 4 Uredbe Rim I uporabljalo malteško pravo, čeprav stranki v postopku v glavni stvari nista določili prava, ki se uporablja.

15 Poleg tega bi se v primeru, da bi stranki potrošniške pogodbe izbrali pravo, to pravo v skladu s členom 6(2) Uredbe Rim I uporabilo le, če potrošnik z njim ne bi bil prikrajšan za varstvo, ki mu je zagotovljeno z določbami prava glede na njegovo običajno prebivališče, odstopanje od katerih ni dovoljeno.

16 Ker stranki pogodbe nista določili prava, ki se uporablja za to pogodbo, je s tem po mnenju predložitvenega sodišča v skladu s členom 6 Uredbe Rim I izključena analiza, katere cilj je določiti najugodnejše pravo, ki se uporablja.

17 V teh okoliščinah je Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 6(1) [Uredbe Rim I] razlagati tako, da se pravo države, v kateri ima potrošnik svoje običajno prebivališče, ne uporabi takrat, kadar je v skladu s členom 4 Uredbe Rim I pravo, ki se uporablja, katerega uporabo tožeča stranka zahteva in ki bi ga bilo treba uporabiti, če tožeča stranka ne bi imela statusa potrošnika, za tožečo stranko ugodnejše?“

Postopek pred Sodiščem

18 S sklepom predsednika Sodišča z dne 9. avgusta 2022 je bil postopek v tej zadevi prekinjen do razglasitve sodbe z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi (C-821/21, EU:C:2023:672).

19 Sodno tajništvo Sodišča je z dopisom z dne 18. septembra 2023 predložitvenemu sodišču poslalo to sodbo in ga pozvalo, naj sporoči, ali želi ob upoštevanju te sodbe vztrajati pri predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

20 To sodišče je z dopisom z dne 11. oktobra 2023 Sodišče obvestilo, da vztraja pri predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

21 S sklepom predsednika Sodišča z dne 18. oktobra 2023 je bilo odločeno, da se stranke ne obvestijo o predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

Vprašanje za predhodno odločanje

22 Člen 99 Poslovnika Sodišča določa, da lahko Sodišče, če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na vprašanje, ki mu je predloženo v predhodno odločanje, ali če odgovor na tako vprašanje ne dopušča nobenega razumnega dvoma, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.

23 V obravnavani zadevi je treba uporabiti to določbo.

24 Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(1) Uredbe Rim I razlagati tako, da je treba, kadar potrošniška pogodba izpolnjuje pogoje iz te določbe in pravo, ki se uporablja za to pogodbo, ni bilo veljavno izbrano, to pravo določiti v skladu z navedeno določbo, in to ne glede na okoliščino, da je lahko pravo, ki se uporablja za navedeno pogodbo v skladu s členom 4 te uredbe, za potrošnika ugodnejše.

25 Sodišče je že odgovorilo na podobno vprašanje v sodbi z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Sodišče je namreč najprej spomnilo, da člen 6(1) Uredbe Rim I določa, da se za pogodbo, ki jo potrošnik sklene s podjetnikom, uporablja pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, če so izpolnjeni pogoji iz te določbe, in sicer, da je potrošnik to pogodbo sklenil za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poslovne ali poklicne dejavnosti, da podjetnik opravlja svojo poslovno ali poklicno dejavnost v državi, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, ali da na kakršen koli način usmerja to dejavnost v to državo ali v več držav, vključno s to državo, in da ta pogodba spada v okvir te dejavnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 81).

27 Poleg tega člen 6(2) Uredbe Rim I izrecno določa, da lahko pogodbeni stranki v skladu s členom 3 te uredbe izbereta pravo, ki se uporablja za tako pogodbo, pod pogojem, da ta izbira potrošnika ne prikrajša za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom, po pravu, ki bi se uporabljalo v skladu s členom 6(1) navedene uredbe, če pogodbeni stranki ne bi izbrali drugega prava (sodba z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 82).

28 Nazadnje, le če zadevna pogodba ne izpolnjuje pogojev iz člena 6(1)(a) ali (b) Uredbe Rim I, člen 6(3) te uredbe določa, da se pravo, ki se uporablja za to pogodbo, določi na podlagi členov 3 in 4 navedene uredbe (sodba z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 83).

29 Sodišče je iz tega izpeljalo, da je treba – kadar potrošniška pogodba izpolnjuje te pogoje in stranki nista veljavno izbrali prava, ki se uporablja za to pogodbo – to pravo določiti v skladu s členom 6(1) Uredbe Rim I (sodba z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 84).

30 Sodišče je ugotovilo, da ker člen 6 Uredbe Rim I ni le specifičen, temveč tudi izčrpen, tako da kolizijskih pravil iz tega člena ni mogoče spremeniti ali dopolniti z drugimi kolizijskimi pravili iz te uredbe, razen če posebna določba iz navedenega člena izrecno napotuje nanje, ni mogoče uporabiti nobenega drugega prava, čeprav bi bilo to drugo pravo, določeno zlasti na podlagi naveznih okoliščin iz člena 4 te uredbe, za potrošnika ugodnejše (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točki 78 in 85).

31 Nasprotna razlaga, na podlagi katere bi bilo za določitev prava, ki se uporablja za potrošniško pogodbo, mogoče odstopiti od kolizijskih pravil iz Uredbe Rim I, ker bi bilo drugo pravo za potrošnika ugodnejše, bi nujno resno ogrozila splošno zahtevo po predvidljivosti prava, ki se uporablja, in s tem načelo pravne varnosti v pogodbenih razmerjih s potrošniki (sodba z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 86 in navedena sodna praksa).

32 Zakonodajalec Unije je namreč s tem, da je določil, da se uporabi pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče, menil, da to pravo potrošniku zagotavlja primerno varstvo, čeprav ta določitev ne sme nujno voditi do tega, da bo v vseh primerih uporabljeno pravo, ki je za potrošnika najugodnejše (sodba z dne 14. septembra 2023, Club La Costa in drugi, C-821/21, EU:C:2023:672, točka 87 in navedena sodna praksa).

33 Glede na zgoraj navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 6(1) Uredbe Rim I razlagati tako, da je treba, kadar potrošniška pogodba izpolnjuje pogoje iz te določbe in pravo, ki se uporablja za to pogodbo, ni bilo veljavno izbrano, to pravo določiti v skladu z navedeno določbo, in to ne glede na okoliščino, da je lahko pravo, ki se uporablja za navedeno pogodbo v skladu s členom 4 te uredbe, za potrošnika ugodnejše.

Stroški

34 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

Člen 6(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I)

je treba razlagati tako, da

je treba, kadar potrošniška pogodba izpolnjuje pogoje iz te določbe in pravo, ki se uporablja za to pogodbo, ni bilo veljavno izbrano, to pravo določiti v skladu z navedeno določbo, in to ne glede na okoliščino, da je lahko pravo, ki se uporablja za navedeno pogodbo v skladu s členom 4 te uredbe, za potrošnika ugodnejše.

Podpisi